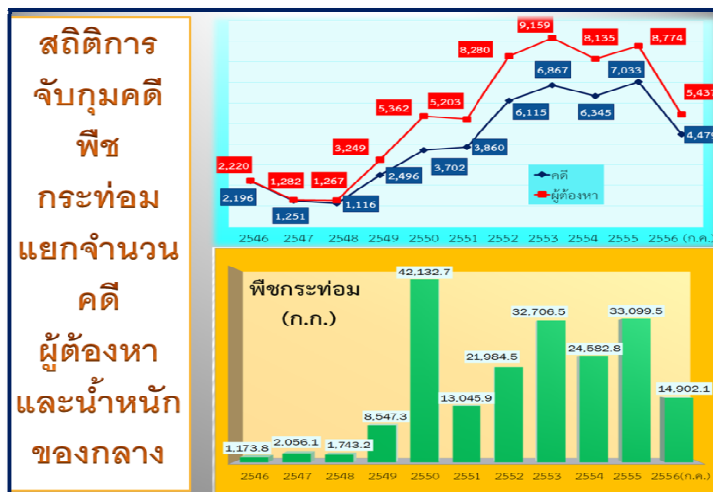

สถานการณ์พืชกระท่อม

พืชกระท่อม เป็นไม้ยืนต้นมีถิ่นกำเนิดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยพบมากในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศ แต่เดิมชาวบ้านนิยมเคี้ยวใบกระท่อมเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้คงทนมากขึ้น ใช้เป็นยารักษาโรค หรือใช้ในการสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ปัจจุบันพืชกระท่อมถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ตามพรบ.ยาเสพติดให้โทษ ปี 2522 ข้อมูลการจับกุมตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปี 2553 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งในปี 2553 นับเป็นปีที่มีการจับกุมสูงสุดเท่าที่เคยมีมาจำนวน 6,867 คดี ผู้ต้องหา 9,159 คน หลังจากนั้นแนวโน้มเริ่มลดลง

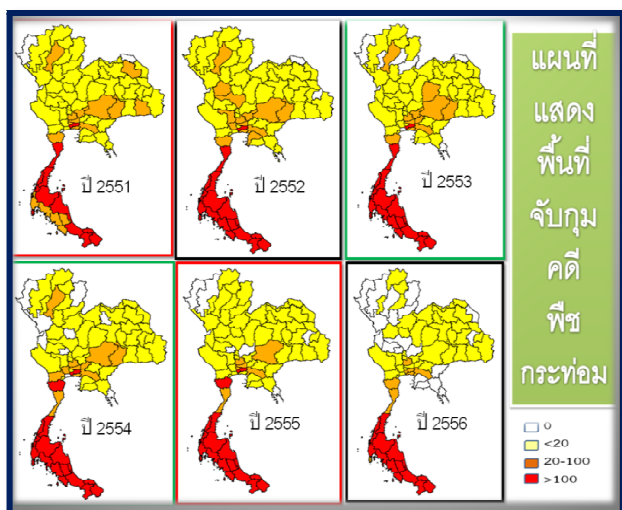
ขณะที่ปริมาณของกลางที่ยึดได้มีแนวโน้มค่อยๆ เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันแต่จะเห็นความแตกต่างที่ชัดเจนตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมาโดยในปี 2550 เป็นปีที่การจับยึดของกลางมากที่สุดจำนวนถึง 42.13 ตัน แต่หลังจากนั้น ปี 2551 -2555 พบว่าปริมาณของกลางที่ยึดได้มีแนวโน้มค่อยๆ เพิ่มขึ้น โดยในปี 2551 ยึดได้ 13.05 ตัน เพิ่มขึ้นเป็น 33.10 ตัน ในปี 2555 ส่วนในปี 2556 สามารถยึดได้ 14.90 ตัน

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเป็นเพียงข้อมูลส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์พืชกระท่อม ที่มีผู้เกี่ยวข้องทั้งในสถานะผู้ค้าและผู้เสพ ความต้องการที่จะหาจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดพืชกระท่อมเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในการนี้สำนักงาน ป.ป.ส. ได้

จำนวนผู้เสพ/ผู้ติด พืชกระท่อม

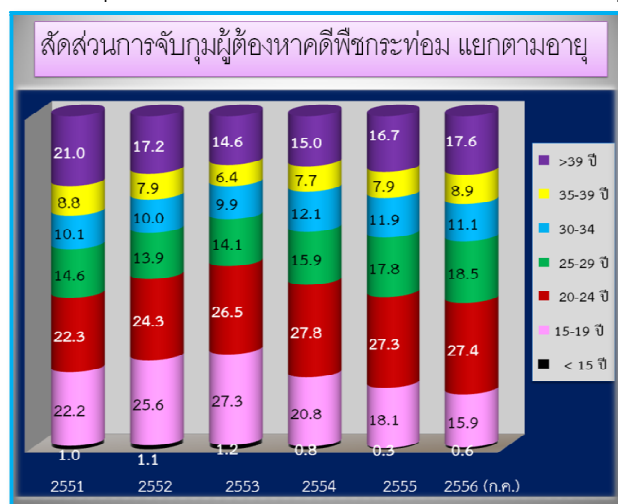
	2550	2551	2554
❖ จำนวนผู้เคยใช้ (คน)	1,078,152	1,080,304	1,233,176
❖ จำนวนผู้ใช้ใน 1 ปี (คน)	378,214	511,160	404,548
❖ จำนวนผู้ใช้ใน 30 วัน(คน)	264,522	388,590	289,044
ผู้ใช้ใน 1 ปี แยกตามภาค(คน)			
❖ กทม.	48,406	10,801	22,821
❖ กลาง	18,934	45,269	85,293
❖ ตอ.เฉียงเหนือ	9,704	24,113	11,410
❖ เหนือ	19,286	-	2,943
❖ ใต้	281,884	430,977	282,082

ร่วมกับคณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติดทำการสำรวจเพื่อประมาณการผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด โดยใช้วิธีการสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศ ล่าสุดในปี 2554 พบว่าทั่วประเทศมีผู้ที่เคยใช้

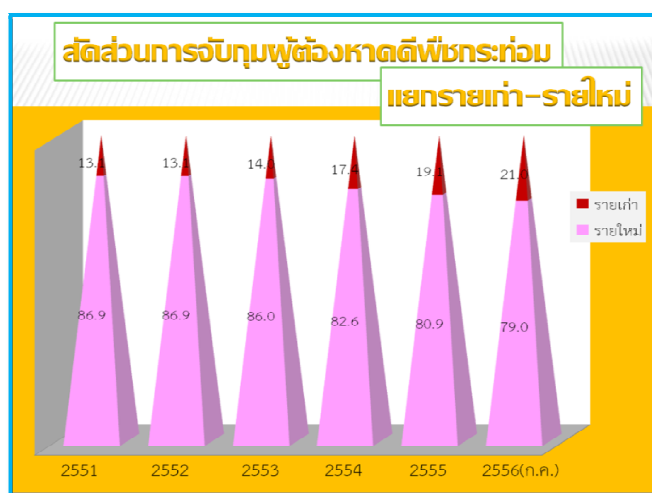

ใ้บกระห่่มถึง 1.23 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก
การสำรวจเมื่อปี 2550 และ 2551 ที่มี
จำนวน 1.07 และ 1.08 ล้านคน ตามลำดับ
ผู้ที่เคยใช้ในปี 2554 เหล่านี้ยอมรับว่ามีการ
ใช้ใน 1 ปี จำนวน 404,548 คน ใช้ในช่วง
30 วันจำนวน 289,044 คน ซึ่งจำนวนผู้ที่
ใช้มีการกระจายในทุกภาคแต่จะอยู่ในพื้นที่
ภาคใต้และภาคกลางเป็นหลัก แสดงให้เห็น
ว่าการใช้ใ้บกระห่่มมีการกระจายไปใน
ภูมิภาคอื่น ๆ ไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในเฉพาะพื้นที่
ภาคใต้เท่านั้น

กลุ่มผู้กระทำผิดพีชกระท่อมที่มีการจับกุมได้ประมาณ 3 ใน 5 (ร้อยละ 61.8) มีอายุระหว่าง 15-29 ปี แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละช่วงอายุพบว่าช่วงอายุ 25-29 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยทำงานมีแนวโน้มสัดส่วนเพิ่มขึ้น ขณะที่ช่วงอายุ 15-19 ปีมีแนวโน้มสัดส่วนลดลง ผู้ต้องหาที่จับกุมได้ส่วนใหญ่อังเป็นผู้ต้องหารายใหม่ที่มีสัดส่วนระหว่าง 79.0-86.9 อย่างไรก็ตามในช่วงตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมาปรากฏว่าสัดส่วนในกลุ่มดังกล่าวเริ่มค่อยๆ ลดลง

เมื่อพิจารณาข้อหาจากการจับกุมจะเห็นว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับด้วยคดีเสฟ (ข้อหาครอบครองและข้อหาเสฟ) มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 76.5-80.9 ขณะที่ข้อหาการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มจาก 2 คดี ในปี 2551 เป็น 81 คดี ในปี 2556 การเพิ่มขึ้นของแนวโน้มการนำเข้าดังกล่าวมีด้วยกันหลายสาเหตุทั้ง

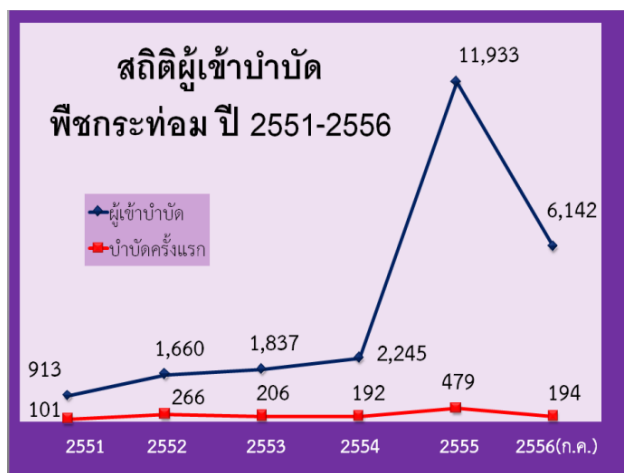
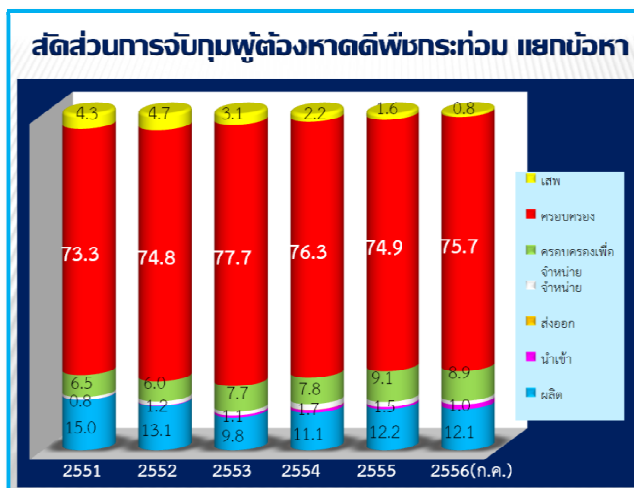

ปัญหาการขาดแคลนพืชกระท่อมภายในประเทศที่เกิดจากการปราบปรามอย่างเข้มงวดจากเจ้าหน้าที่ ทำให้ต้องมีการนำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ผลกำไรจากการนำเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศที่มีส่วนต่างที่สูงทำให้เป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการนำเข้าอย่างมากในช่วงหลังๆ โดยราคาพืชกระท่อมจากมาเลเซียกิโลกรัมละ 300-400 บาท เมื่อนำมาขายในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมี

ราคาถึงกิโลกรัมละ 800-1,400 บาท (ราคาเดือนกันยายน 2556) ในส่วนของการจับกุมข้อหาผลิตแม่จะ

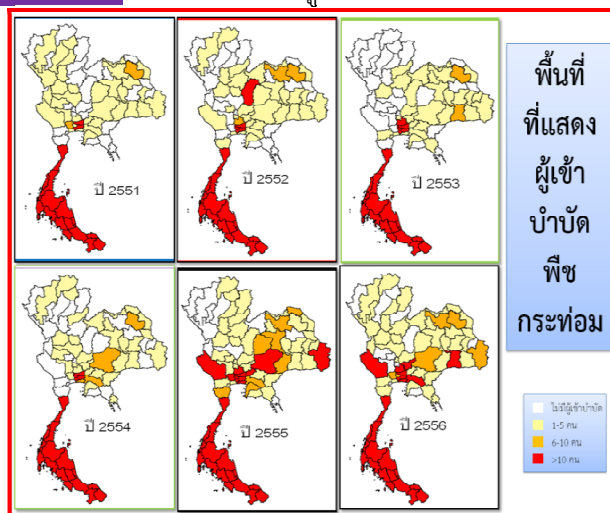
มีแนวโน้มไปในทางที่ลดลงแต่สัดส่วนก็ยัง มีค่าที่ค่อนข้างสูงประมาณร้อยละ 10-15 ซึ่งการจับกุมในข้อหาผลิตดังกล่าวพบว่ามี การเกิดขึ้นในทุกภูมิภาค แสดงให้เห็นว่ามี การกระจายการปลูกพืชกระท่อมไปยัง พื้นที่อื่นๆนอกเหนือจากพื้นที่ภาคใต้ที่ถือ ว่า พืชกระท่อมเป็นพืชประจำถิ่น

จากข้อมูลการนำเข้าพืช กระท่อมดังกล่าวข้างต้นที่พบว่าในช่วงปี 2551 ถึง 2556 มีการจับกุมข้อหาการ ลักลอบนำเข้าเพิ่มขึ้นถึง 40 เท่า พบว่าเกือบทั้งหมดของปริมาณการนำเข้าจะอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ใน พื้นที่ 4 จังหวัดได้แก่ จ.สงขลา (อ.ปาดังเบซาร์ อ.นาทวี อ.สะเตา) จ.ยะลา (อ.เมือง อ.เบตง อ.กาบัง) และ จ.นราธิวาส (อ.แว้ง อ.สุไหงโก-ลก อ.ตากใบ) ในส่วนของพื้นที่นำเข้าอื่นๆ เท่าที่มีการจับกุมได้ ปรากฏในพื้นที่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ อ.เมือง จ.มุกดาหาร และ อ.เมือง จ.ระนอง แต่ปริมาณของกลางที่ยึดได้มีจำนวนน้อย โดยผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ต้องหา ชาวไทย ขณะที่ผู้ต้องหาชาวต่างชาติเท่าที่พบจะมีเพียงสัญชาติเดียวคือสัญชาติมาเลเซีย

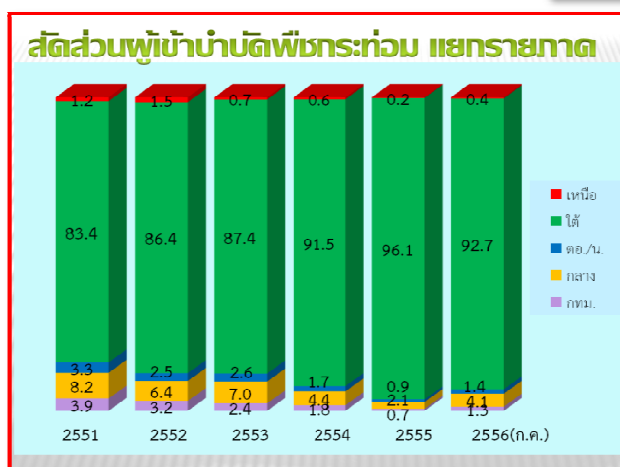
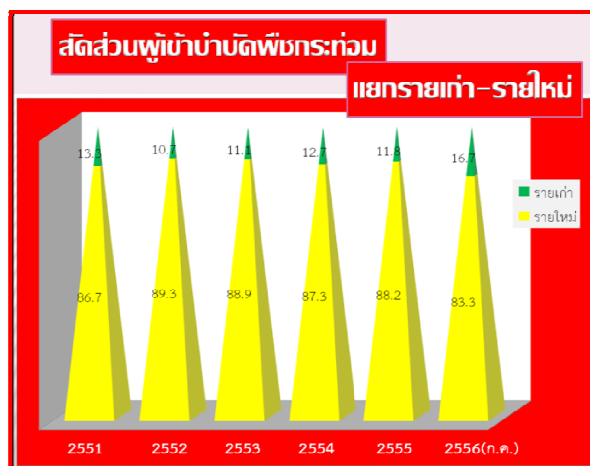

ในส่วนของการบำบัดรักษาพืชกระท่อมจากข้อมูลในช่วงปี 2551-2555 ปรากฏว่ามี แนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอดโดยเฉพาะใน ปี 2555 มีจำนวนผู้เข้ามาบำบัดรักษาถึง 11,933 คน สูงกว่าปี 2551 ถึงประมาณ 13 เท่า สำหรับในปี 2556 มีผู้เข้า บำบัดรักษา จำนวน 6,142 คน สาเหตุ สำคัญที่ทำให้มีผู้เข้ามาบำบัดรักษาพืช กระท่อมมากในปี 2555 เกิดจากผลการ ปฏิบัติการล้างแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดที่ ได้มีการระดมการกวาดล้างจับกุมรวมถึง การชักชวนให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ามารับการ

บำบัดรักษาซึ่งไม่เฉพาะแต่ พืชกระท่อม เท่านั้นแต่เกิดขึ้นกับทุกตัวยาจนทำให้มี ผู้เสพ/ผู้ติดเข้ามาสู่ระบบการบำบัดรักษาเกิน กว่าเป้าที่กำหนดไว้ที่จำนวน 400,000 ราย ผู้ที่เข้ามาบำบัดรักษาพืชกระท่อมส่วนใหญ่ เป็นการเข้ามาบำบัดรักษาโดยระบบสมัครใจ ในช่วงที่ผ่านมามีอยู่ประมาณร้อยละ 67-76 ขณะที่ในปี 2555 และ 2556 มีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 90.6 และ 90.0 ตามลำดับในจำนวน ผู้เข้าบำบัดรักษาเหล่านี้มากกว่าร้อยละ 80

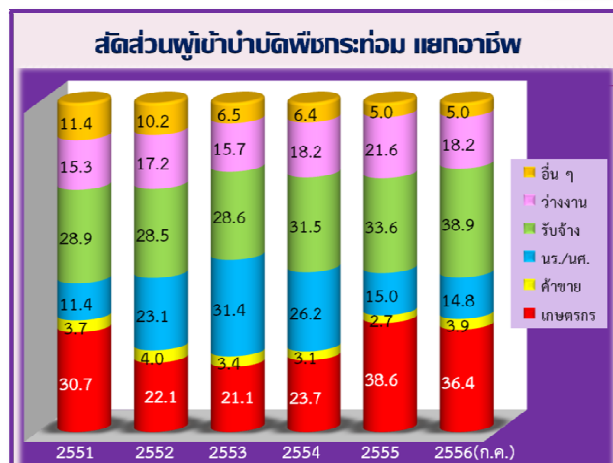
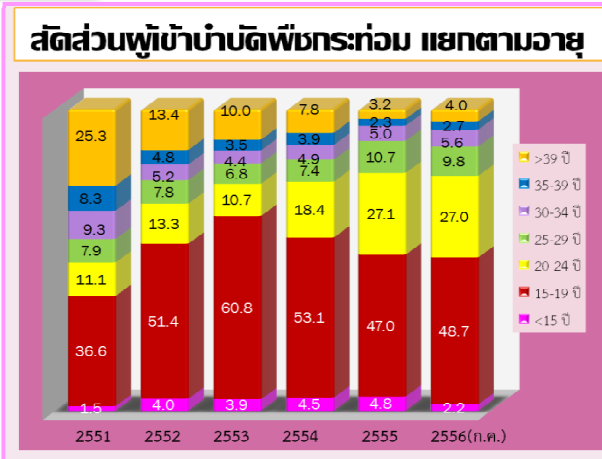

เป็นผู้เข้าบำบัดรายใหม่ ไม่แตกต่างจากตัวยาชนิดอื่นๆ ภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีผู้เข้ามาบำบัดรักษามากกว่าพื้นที่ภาคอื่นๆ โดยมีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 83.4-96.1 เกือบทั้งหมดของผู้เข้ามาบำบัดรักษาเป็นเพศชาย มีเพศหญิงไม่ถึงร้อยละ 3 กลุ่มอายุ 15-19 ปีถือเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาบำบัดรักษาแต่พบว่าสัดส่วนในกลุ่มอายุนี้นี้มีแนวโน้มลดลงล่าสุดเหลือเพียงร้อยละ 48.7 ในขณะที่กลุ่มอายุ 20-24 ปี และ 25-29 ปี ซึ่งมีสัดส่วนเป็นลำดับที่ 2

และ 3 มีแนวโน้มสัดส่วนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามตัวเลขสัดส่วนที่ปรากฏดังกล่าวเป็นเพียงผู้เสพพืชกระท่อมบางส่วนที่เข้ามาสู่การบำบัดรักษาแต่ผลจากการสำรวจระดับครัวเรือนในปี 2554 ประเมินการว่าทั่วประเทศกลุ่มที่เคยใช้พืชกระท่อมเป็นกลุ่มอายุระหว่าง 25-44 ปี มากที่สุดมีจำนวน 560,400 คน รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 45-65 ปี มีจำนวน 541,017 คน กลุ่มอายุ

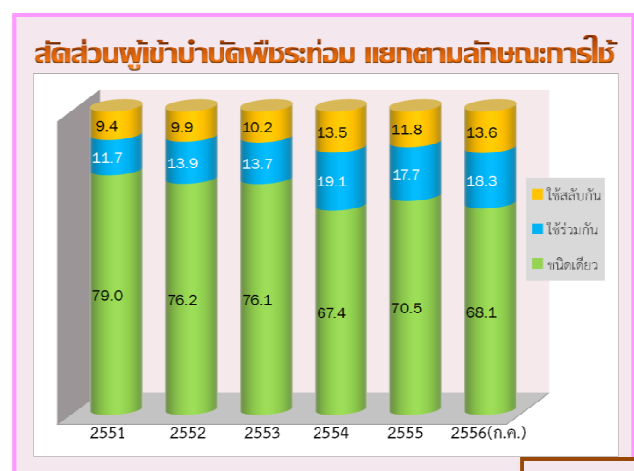
20-24 ปี จำนวน 76,710 คน และกลุ่มอายุ 12-19 ปี จำนวน 55,049 คน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายที่ใช้พืชกระท่อมจะเป็นกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน มักจะใช้พืชกระท่อมเพื่อจุดมุ่งหมายในการทำงานซึ่งจะไม่มีการใช้อย่างพร่ำเพรื่อ ทำให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ไม่เข้าสู่การบำบัดรักษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยาและคณะ (พ.ศ.2549) ที่พบว่าใบกระท่อมไม่เป็นที่นิยมของเยาวชนเท่าใดนักมีเยาวชนถึงร้อยละ 87 ที่ไม่เคยกิน

ใบกระท่อมเลยโดยเหตุผลที่ทำให้เยาวชนเลิกใช้ใบกระท่อม เพราะ “ขม ไม่อร่อย ไม่เห็นมีประโยชน์ กินแล้วมีอาการมือสั่น ปวดท้องและที่สำคัญคือแค่ต้องการชิมรสเท่านั้น” การประกอบอาชีพของผู้เข้าบำบัดรักษาอาชีพรับจ้างมีสัดส่วนมากเป็นลำดับที่1 ร้อยละ 28.5-38.9 รองลงมาเป็นกลุ่มเกษตรกร ว่างงาน ส่วนกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา อยู่ระหว่างร้อยละ 11.4-31.4 ซึ่ง

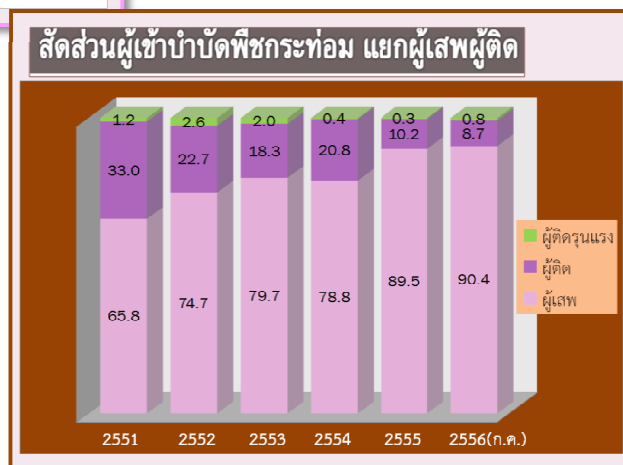
ในกลุ่มนี้จะเป็นนักเรียน/นักศึกษาในระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นหลัก เมื่อดูแนวโน้มในแต่ละกลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกรและว่างงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นขณะที่กลุ่มนักเรียน/นักศึกษามีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตามแนวโน้มลักษณะการกระจายตัวของการใช้พืชกระท่อมไปสู่กลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่มีใช้เกษตรกรรมในปัจจุบันมีความเด่นชัดมากขึ้น งานวิจัยของอาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยาและคณะ (พ.ศ. 2549) พบว่า คุณสมบัติของพืชกระท่อมที่มักจะมีการนำไปใช้ประโยชน์มีอยู่ 8 ประการ ได้แก่ ทำให้ทำงานได้ทนทาน ทำให้ทำงานกลางแดดได้ ช่วยแก้อาการเหนื่อยล้า ช่วยลดความอ้วน ใช้แก้ง่วงนอน ช่วยทำให้ทำงานหนักได้ ช่วยรักษาอาการป่วยโรคต่างๆ ได้ และใช้ทดแทนสารชนิดอื่นได้ โดยในจำนวนนี้เหตุผลที่ทำให้เกิดการใช้สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ทำงานกลางแดดได้ ร้อยละ 77.1 ทำงานได้ทนทาน ร้อยละ 70.7 แก้อาการเหนื่อยล้า ร้อยละ 47.8

ลักษณะการใช้พืชกระท่อมแม้ว่าส่วนใหญ่ของผู้เข้ามาบำบัดรักษาจะระบุว่าเป็นการใช้ยา

เพียงชนิดเดียวแต่กลุ่มที่มีการใช้ยาในลักษณะร่วมกันหรือสลับกับตัวยาอื่นๆก็มียอยู่จำนวนหนึ่งที่มีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง (ร้อยละ 21-33) ยาเสพติดชนิดที่ 2 ที่มีการใช้ร่วมหรือสลับกับพืชกระท่อมกลุ่มผู้เข้าบำบัดรักษามีการตอบตัวยาที่หลากหลายโดยที่กัญชา และยาบ้า มีการระบุการใช้มากกว่าตัวยาอื่นๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสาวตรี อัจฉรงค์กรชัย

และ อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา (พ.ศ. 2548) ที่พบว่าการใช้พืชกระท่อมมีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดประเภทอื่นโดยเฉพาะกลุ่มยากล่อมประสาท ในส่วนของการประเมินการใช้พืชกระท่อมของผู้เข้ามาบำบัดรักษากลุ่มที่ถูกประเมินว่ามีการติดที่รุนแรงยังมีสัดส่วนที่น้อยไม่ถึงร้อยละ 3 ขณะที่มากกว่า 4 ใน 5 จะเป็นกลุ่มผู้เสพ

โดยปกติแล้วผู้ใช้พืชกระท่อมส่วนใหญ่มักจะมองเห็นผลทางด้านดีจากการใช้ใบกระท่อมของตนเองมากกว่าจะคิดถึงผลในด้านลบ เช่น ทำให้อดทน ขยันทำงานไม่เหนื่อยง่าย สบายใจ รู้สึกสดชื่นแจ่มใส อารมณ์ดี สนุกสนาน นอนหลับง่าย และหลับสนิท แข็งแรงไม่ค่อยเจ็บป่วย ขณะที่ผู้ใช้บางส่วนยอมรับว่าการใช้พืชกระท่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ ทานอาหารได้น้อย น้ำหนักลด ชูบผอม เปื้ออาหาร ท้องผูก นอนไม่ค่อยหลับ ความคิดอ่านช้าลง ไม่มีสมาธิ อย่างไรก็ตามผู้ใช้ประจำและผู้ที่ใช้เป็นครั้งคราวต่างก็ยอมรับว่าการใช้พืชกระท่อมทำให้เกิดผลเหล่านี้จริง ผู้ใช้ประจำ ร้อยละ 61 และผู้ใช้ครั้งคราวร้อยละ 12 ยอมรับว่าตัวเองติดใบกระท่อมและมีอาการหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงผลการติด เช่น การหมกมุ่นกับการใช้ ความพยายามที่จะควบคุมการใช้ของตนเอง การมี

ภาวะการติดต่อกับผิวของใบกระท่อมโดยต้องเพิ่มปริมาณใบที่ใช้ และการมีภาวะการนอนพิษยาอย่างชัดเจนเมื่อไม่ได้ใช้

ลักษณะอาการที่เกิดขึ้นเมื่อหยุดใช้ใบกระท่อมของผู้ที่ใช้กระท่อมเป็นเวลานาน

1. อาการทางด้านกล้ามเนื้อ กระตุก และข้อ คือ มีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อตามร่างกาย แขน ขา หลัง เส้นสายตึง และกล้ามเนื้อกระตุก
2. อาการทางอารมณ์ซึมเศร้า คือ รู้สึกอ่อนเพลียไม่มีแรง ไม่อยากทำงาน หรือไม่อยากทำอะไรเลย หดหู่เศร้าหมองไม่แจ่มใส รู้สึกไม่สบายเหมือนกำลังเจ็บป่วย
3. อาการทางประสาทอัตโนมัติ ได้แก่ หวามาก น้ำตาไหลเหมือนง่วงนอน รู้สึกหัวใจเต้นแรง ใจสั่น รู้สึกเหมือนเป็นไข้ ร้อนๆหนาวๆสั่น
4. อาการด้านความรู้สึกรบกวนกังวล คือ รู้สึกเครียด วิตกกังวล หงุดหงิด โมโหง่าย กระสับกระส่ายกระวนกระวาย ไม่สามารถผ่อนคลายได้

อาการถอนพิษยาจากพืชกระท่อมจะมีลักษณะคล้ายกับการถอนพิษจากเฮโรอีนหรือสารกลุ่มฝิ่นหลายอาการ ได้แก่ อารมณ์เศร้า วิตกกังวล หงุดหงิด ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ น้ำมูกน้ำตาไหล และหวามาก ซึ่งจะมีอาการอยู่ประมาณ 1-7 วัน (สาวิตรี อัจฉนาครค์กรชัย และ อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา : 2548) อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าในกลุ่มเยาวชนกลุ่มที่ไม่มีความตั้งใจที่จะใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมอย่างจริงจังจะปรากฏว่าเลิกใช้ได้ง่ายต่างจากกลุ่มเยาวชนที่มีเหตุผลในการกินใบกระท่อมเพื่อประโยชน์บางอย่างเช่นการทำงาน การรักษาอาการเจ็บป่วยหรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ยาวนานที่มีโอกาสเลิกได้ยากกว่า(อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยาและคณะ : 2549)

สำหรับผลกระทบจากการใช้พืชกระท่อมจากทัศนะของผู้ที่ใช้เห็นว่าผู้ที่เสพยาจะไม่มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ไม่เอะอะโวยวายหรือทะเลาะกับคนอื่น ในทางกลับกันทำให้มีเพื่อนมาก เป็นการสร้างความสัมพันธ์การสร้างเพื่อน

.....

แหล่งข้อมูล

1. สภาพการใช้สารเสพติด พ.ศ. 2551 : คณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด และสำนักงาน ป.ป.ส.
2. สภาพการใช้สารเสพติด พ.ศ. 2554 : คณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด และสำนักงาน ป.ป.ส.
3. พืชกระท่อมในสังคมไทย : สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย และอาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา, 2548
4. กระท่อม พืชเสพติดหรือสมุนไพร : อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา และคณะ, 2549
5. รายงานข่าวกรองคดีสำคัญ ส่วนข่าวกรองยุทธศาสตร์ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.
6. สถิติการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส.
7. ข้อมูลผู้เข้าบำบัดรักษายาเสพติดจากระบบ บสต. กระทรวงสาธารณสุข
8. ข้อมูลการข่าว สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 9 สำนักงาน ป.ป.ส.
9. พืชกระท่อมในประเทศไทย ควรหรือไม่ที่จะยกเลิกกฎหมายและให้อยู่ภายใต้การควบคุมของชุมชน โดยพาสคาล ทั้งเก
10. ปัญหาสารเสพติดในวัยเสี่ยง : ที่สังคมต้องเข้าใจ โดย วิภา ด้านธำรงกุล และคณะ
11. สถิติผู้เข้ารับการบำบัดรักษา (ประมวลจากระบบคลังข้อมูลยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.)
12. สถิติผู้ถูกจับกุมคดียาเสพติด (ประมวลจากระบบคลังข้อมูลยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.)